

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
MICHAEL MALLIA**

Seduta tal-15 ta' Gunju, 2006

Avviz Numru. 37/2004

Joseph Spiteri [ID 566243M]

vs

Frank Farrugia [ID 337950M]

Il-Qorti,

Rat l-avviz ipprezentata mill-attur fit-22 ta' Jannar 2004 fejn talab lil din il-Qorti li prevja dikjarazzjoni illi l-konvenut kien responsabbli ta' malafama u libell fil-konfront ta' l-attur wara ntervent tieghu waqt ix-xandira tal-programm "Minibus" fuq l-istazzjon *Smash Television* nhar it-8 ta' Jannar 2004 (traskrizzjoni annessa u mmarkata bhala Dok. JS1) stante li l-istess intervent huwa malafamanti, libelluz u jirrapresenta fatti inveritieri u ghalhekk intiz sabiex itellef jew inaqas ir-reputazzjoni ta' l-istess attur, kif jirrizulta ahjar waqt it-trattazzjoni tal-kawza; tikkundanna lill-istess konvenut ihallas lill-attur dik is-somma li tigi likwidata minn din l-Onorabbli Qorti ai

Kopja Informali ta' Sentenza

terminata' l-Artikolu 28 ta' l-Att dwar ta' l-Istamp (Kap. 248 tal-Ligijiet ta. Malta).

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-protest gudizzjarju ta' l-10 ta' Jannar, 2004 u bl-imghaxijiet legali, kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni.

Rat in-Nota ta' l-Eccezzjonijiet tal-konvenut Frank Farrugia fejn eccepixxa:

1. Illi, l-estratt tad-diskors in kwistjoni ma huwiex libelluz fil-konfront ta' l-attur partikolarment meta jigu meqjusa fil-kuntest kollu tad-diskors intier u mhux mehud kif inhu wahdu ;
2. Illi minghajr pregudizzju ghal premiss jigi eccepit ulterjorament il-verita' tal-fatti partikolarment kif maghrufa lill-eccepjenti fiz-zmien meta ntaqal l-imsemmi diskors meritu ta' din il-kwza ;
3. Illi jigi eccepit ulterjorament li l-kummenti hemm maghmula mill-eccepjenti jammontaw ghal "fair comment" maghmula in buona fede dwar fatti u cirkostanzi li kienu svolgew sa dak in-nhar fuq is-suggett meritu ta' l-imsemmija diskussjoni ;
4. B'riserva li jigu pprezentati eccezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-kaz.

Bl-ispejjez kontra l-attur li gie ngunt ghas-subizzjoni.

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha tal-kawza;

Ikkunsidrat:

Illi din il-kawza hija konsegwenza ta' dikjarazzjoni li ghamel il-konvenut waqt programm bl-isem ta' "Minibus" li xxandar fuq Smash Television fit-8 ta' Jannar, 2004 fejn allega rregolaritajiet fl-ghoti tal-kuntratt lis-socjeta' INSO ghax-xiri ta' apparat mediku ghall-isptar gdid "Mater Dei".

Inghad mill-bidu nett illi mhuwiex il-kompitu ta' din il-Qorti f'din il-kawza illi tissindika l-process ta' l-ghoti tal-kuntratt,

izda ghandha tillimita ruhha biss fuq id-dikjarazzjoni li ghamel il-konvenut u safejn din hija libelluza fil-konfront tal-attur.

Ikkunsidrat:

Illi l-paragarafu oggezzjonabbli huwa dak illi jidher a fol. 2 tal-process [Dok JS 1], fejn fit-tieni paragrafu l-konvenut qal. "Skond dokument illi l-Ministru Dalli ta fil-press conference tieghu, iltaqa' l-Kumitat tal-Kuntratti. Mhu veru xejn dan. Kulma iffirmah id-dokument huwa s-Sur Spiteri u s-segretarju tieghu. Dan wahdu ddecieda li jdahhal lil INSO fit-tellieqa f'daqqa wahda minghajr ma hemm xejn fl-appell u"

Aktar l-isfel il-konvenut ghamilha cara illi fejn qed isemmi lis-Sur Spiteri qed isemmi lill-attur fil-kwalita' tieghu ta' Direttur tal-Kuntratti prezenti.

Irrizulta illi x-xandira in kwistjoni li saret fit-8 ta' Jannar, 2004 kienet konsegwenza ta' konferenza stampa illi nghatat mill-Ministru John Dalli fil-31 ta' Dicembru, 2003 fejn dakinhar il-ministru qassam dokument lill-istampa minfejn huwa kien approva l-ghoti tal-kuntratt lis-socjeta' INSO fuq rakkomandazzjoni tal-Bord tal-Kuntratti. Dan id-dokument kien kopja tal-minuti ta' rakkomandazzjoni li ghamel il-Bord u li kien fiha l-firma tas-Sur Spiteri bhala Direttur tal-Kuntratti u tas-Sur Borg bhala segretarju. L-ispazju fejn suppost kellu jiffirma l-ministru kien vojtt. Sussegwentement irrizulta, anki a sodisfazzjon ta' din il-Qorti, illi l-laqgħa tal-Bord tal-Kuntratti kienet saret fis-26 ta' Dicembru 2003 fis-sagħtejn u nofs ta' wara nofs inhar (14 :30) u għaliha kienu attendew il-membri kollha tal-Bord.

Għalhekk, fl-isfond ta' dawn il-fatti kif irrizultaw fil-kawza, jidher illi d-dikjarazzjoni tal-konvenut kif magħmula f'dik ix-xandira tat-8 ta' Jannar, 2004 kienet wahda falza u mhuwiex veru li l-attur wahdu ha xi decizjonijiet li affettwa b'xi mod l-ghoti tal-kuntratt. Din id-decizjoni kienet wahda kollettiva tal-membri kollha, izda bhala Direttur huwa kien

obbligat li jnizzel il-firma tieghu minghajr il-htiega illi jiffirmaw ukoll il-membri l-ohra.

Pero' l-Qorti trid tikkunsidra d-dikjarazzjoni tal-konvenut fl-isfond tal-fatti illi huwa kellu quddiemu, jew seta' jkollu quddiemu, dak inhar li ghamel id-dikjarazzjoni.

Ikkunsidrat:

Il-qrati taghna dejjem sostnew illi ma jistax ikun hemm 'fair comment' jekk dawn ma jkunux ibbazati fuq fatti illi jkunu sostanzjalment korretti [ara decizjoni moghtija mill-Qorti ta' l-Appell fil-31 ta' Mejju, 2002 fl-ismijiet "Onor. Alfred sive Freddie Micallef vs Victor Camilleri" u Appell "Dr Louis Buhagiar vs Saviour Balzan" deciz fil-11 ta' Jannar, 2006.]. Barra minn hekk, hija wkoll responsabbilta ta' editur jew min ikun qed jaghmel dikjarazzjoni illi dan jivverifika l-veracita' ta' dak li jkun qed jghid, jekk dikjarazzjoni tieghu tkun ser taghmel xi hsara lil xi azjenda jew lil xi persuna [ara Qorti ta' l-Appell "Paolo Bonnici Limited vs Anthony Montanaro" deciza fis-26 ta' Mejju, 1992.]

Fl-isfond ta' dan it-taghlim ma hemmx dubju li l-allegazzjoni tal-konvenut fil-konfront ta' l-attur kien wiehed zbaljat u seta' ghamillu l-hsara. Pero' dan il-kumment kien bazat fuq fatti illi l-konvenut kellu quddiemu dak il-hin li kien qed jidher quddiem it-Television, fejn gew mitluba kummenti tieghu. Il-konvenut dakinhar kellu biss il-kopja tal-minuti li kien qassam il-Ministru Dalli lill-gurnalisti, liema kopja lanqas ma kien fiha l-firma ta' l-istess ministru. Terga u tghid ic-cirkostanzi tal-konferenza stampa, id-dati tal-laqgha tal-Bord tad-Diretturi kollha jiggeraw suspetti illi gieghlu lill-konvenut jagixxi bil-mod li agixxa.

L-ewwel nett il-laqgha tal-Bord tal-Kuntratti saret verament f'data nsolita fejn normalment fis-26 ta' Dicembru, wiehed ikun migbur ghal xi vaganzi mall-familja u mhux jiltaqa' f'laqghat illi jistghu jaffettwaw somom kbar ta' flus lil ditta jew lil ohra. L-istess il-konferenza stampa fil-31 ta' Dicembru, 2003, lejlet is-sena gdida, fejn normalment in-nies ikunu mohhom f'hag'ohra.

Ghalhekk, bejn id-data tal-konferenza stampa, 31 ta' Dicembru u d-data tax-xandira, l-Qorti tista' tifhem li l-konvenut ma kellux zmien bizejjed sabiex huwa jivverifika l-fatti illi gew imqeghda quddiemu, liema fatti sa dak l-istat, ma kellux ghalfejn jiddubita ladarba tpoggew quddiemu minn ministru tal-Gvern stess.

Fil-kontro ezami tieghu l-konvenut jghid fost affarijiet ohra, "Illum, naqbel illi fil-fatt kont zbaljat ghax mill-provi li gew prodotti f'din il-kawza rrizulta illi vera saret il-laqgha, pero' trid tara s-sitwazzjoni kif kienet dak inhar illi kont quddiem it-television. Ma kellix dawn il-provi. Jiena kelli biss dak id-dokument u ghalhekk tkellimt kif tkellimt." Dwar ricerka illi seta jaghmel, il-konvenut wiegeb illi huwa ma kienx f'posizzjoni illi jaghmel ir-ricerka, stante z-zmien qasir bejn il-konferenza stampa u x-xandira. Jghid, "L-informazzjoni illi kelli kien biss dak id-dokument li pprezenta l-Ministru Dalli u dak illi inghad fil-gazzetti." Veru, li wiehed jista' jargumenta illi l-konvenut imissu ma qal xejn qabel ma vverifika l-fatti.

Il-Qorti tirrileva illi l-konvenut f'dak l-istadju kien gustifikat jikkummenta kif ghamel. Ma kellux raguni ghaliex jiddubita minn dokument illi pprezenta ministru tal-Gvern, minn liema dokument kien jidher li saret decizjoni illi tiffavurixxi kumpanija u mhux ohra fuq il-firma ta' l-attur u tas-sur Borg biss. Li kieku l-konvenut ried jivverifika anki ma' l-istess attur dwar dak li ntqal fil-minuti, dan ma setax jaghmlu ghax skond l-attur dan siefer ftit granet wara l-laqgha tas-26 ta' Dicembru, 2003 u ma kienx prezenti ghall-konferenza stampa illi ghamel il-ministru.

Ghalhekk, meta l-Qorti tqies id-data nsolita tal-laqgha tal-Bord tal-Kuntratti, b'laqgha msejjha minn filghodu ghal wara nofs inhar, id-data wkoll insolita tal-konferenza stampa, d-dokument mhux komplet rilaxxat mill-ministru ghall-istampa, allura bir-ragun il-konvenut hassu rrabjat meta skond il-fatti illi kellu quddiemu deher illi huwa gie ngustament imcahhad minn opportunita illi jibbenefika mill-kuntratt ghal ghoti tal-makkinarju ta' l-iSptar Gdid fuq firma ta' zewg persuni biss, wahda minnhom ta' l-attur.

Kopja Informali ta' Sentenza

Ghalhekk, dawn ic-cirkostanzi u dokument li gie mqgassam lill-istampa, jgieghel osservatur ordinarju illi jghajjat, "Foul !!" u din hija proprju r-reazzjoni tal-konvenut meta gie nfaccat b'dawn il-fatti.

Ghalhekk, il-Qorti jidhrilha, illi mehud kollox in konsiderazzjoni, il-konvenut kien gustifikat jaghmel il-kummenti illi ghamel fl-isfond tal-fatti illi kellu quddiemu dakinhar illi kien qieghed jaghmel il-kummenti tieghu fuq it-television. Bhalma nghad ukoll, il-konvenut ma kienx f'posizzjoni illi jivverifika l-fatti illi kellu peress anki kieku ried, kien gustifikat jemminhom ladarba hargu minn fonti ufficjali.

Ghalhekk, il-Qorti jidhrilha illi l-konvenut ghandu ragun illi jeccepixxi 'fair comment' fl-eccezzjonijiet tieghu u dan fl-isfond tal-fatti li huwa kellu quddiemu dakinhar li ghamel il-kument.

Ghal dawn il-motivi:

Il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tichad it-talba ta' l-attur bl-ispejjez kontra tieghu.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----